

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΙΟΡΔΑΝΗΣ Α. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ
ΑΝΕΣΤΗΣ Ι. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ
Πανεπιστημίου 59 & Εμμ. Μπενάκη 5
ΑΘΗΝΑ ΤΚ 105 64
ΤΗΛ. 210 3214637 – 3254247
e mail: prousanidis.i@dsa.gr
anestis.prousanidis@gmail.com

ΠΡΟΣ
Την Ε.Γ. της ΟΕΝΓΕ

Θέμα: Το ΕΜΠ 695/19.12.2024 έγγραφο του Διοικητή της 3^{ης} ΥΠΕ

Μου το απέστειλε ο Γεν. Γραμματέας Π. Παπανικολάου και ζήτησε να γνωμοδοτήσω. Αναρωτήθηκα, διαβάζοντάς το, εάν πρόκειται για αστεϊσμό κι' αν πιάσει, έπιασε. Τον απέκλεισα, διότι οι Υπεάρχες δεν αστειεύονται. Εφευρίσκουν και υποτάσσουν. Η δική μου, νομική γνώμη είναι όσα στη συνέχεια θα καταχωρήσω. Είναι η απάντησή μου στο έγγραφο του κ. Διοικητή. Μπορείτε να την στείλετε όπως έχει.

ΠΡΟΣ
Τον Διοικητή της 3^{ης} Υ.Π.Ε. Μακεδονίας

Θέμα: Το ΕΜΠ 695/19.12.2024 έγγραφό σας

1. Το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει:

• 1. Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Η εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότητας.

2. Με το ν. 4498/2017: Εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου με την Ευρωπαϊκή οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Νοεμβρίου 2003 «σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας» ως προς την οργάνωση του χρόνου εργασίας των Ιατρών και Οδοντιάτρων του ΕΣΥ – Ρυθμίσεις Θεμάτων Ιατρών

ΕΣΥ και άλλες διατάξεις, κατέστη εσωτερικό δίκαιο η Οδηγία. Υπερισχύει, κατ' άρθρο 28 παρ. 1 Συντ. από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Έχει, δηλαδή, αυξημένη τυπική ισχύ, όμοια με εκείνη των διατάξεων του Συντάγματος. Ο κοινός, δηλαδή, νομοθέτης δεν δύναται ούτε να την τροποποιήσει, ούτε, πολύ περισσότερο, να την καταργήσει. Με το άρθρο 6, μάλιστα, του ν. 4495/2017 καταργήθηκαν και ρητά: α) Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 και 2 του ν. 3754/2009 και β) κάθε αντίθετη διάταξη, που ρυθμίζει με αντίθετο τρόπο τα θέματα του κεφαλαίου Α' – τα θέματα του κεφαλαίου Α' του νόμου αυτού.

Σημείωση: Οι εγκύκλιοι, δεν είναι νόμος. Κι' αν ακόμα είχαν ισχύ νόμου και ήταν αντίθετες στις διατάξεις της Οδηγίας, που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν. 4495/2017, θα ήταν ανεφάρμοστες.

Οι διατάξεις του ν. 4495/2017, με τις οποίες ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, δεν έχουν πρόβλημα ερμηνείας. Το πρόβλημα είναι ότι παραβιάζονται, αφού δεν επαρκούν οι ολίγοι ιατροί, που απέμειναν και εργάζονται στα νοσοκομεία Ε.Σ.Υ. Ειδικότερα:

1. Το άρθρο 3 ορίζει:

Το τακτικό ωράριο των Ιατρών ΕΣΥ είναι 7 ώρες, συνεχές, πρωινό, πενθήμερο (Δευτέρα έως Παρασκευή), από ώρα 08:00 έως 15:00. Ορίζει, ακόμη, ότι η εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας (πρωινό ωράριο και εφημερίες) δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 48 ώρες, με περίοδο αναφοράς (μέσο όρο) του 4 μήνες. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει το απόλυτο όριο των 60 ωρών. Ορίζεται, ακόμη, ότι «Τηρουμένων των αρχών προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των ιατρών, η υπέρβαση του 48ώρου γίνεται για την κάλυψη των αναγκών σε εφημερίες (...), εφ' όσον αα) ο Ιατρός συναινεί για την παροχή της εργασίας και ββ) ο Ιατρός δεν υφίσταται καμία επίπτωση, αν δε δεχτεί να εκτελέσει την εργασία αυτή. Η συναίνεση (...) είναι ειδική, δίδεται εγγράφως ...».

Σημείωση: Η διάταξη της παρ. 4γ του άρθρου 3 του ν. 4498/2017 ορίζει:

- Η υπέρβαση του 48ώρου τίθεται για μία τριετία από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την ολοκλήρωση των απαιτούμενων προσλήψεων ειδικευμένων ιατρών Ε.Σ.Υ, για την εύρυθμη λειτουργία των νοσοκομείων και μονάδων Π.Φ.Υ του Ε.Σ.Υ.

Η διάταξη αυτή άπαξ μπορούσε να τεθεί και τέθηκε. Το άπαξ αυτό είναι συμβατό με τη νομιμότητα. Δεν είναι συμβατή η επανάληψή της από τον κοινό νομοθέτη κάθε φορά με το επαναλαμβανόμενο, «γ) Για την εύρυθμη λειτουργία των νοσοκομείων (...) και μέχρι την ολοκλήρωση των απαιτούμενων προσλήψεων (...) η δυνατότητα υπέρβασης του 48ώρου υφίσταται έως τις ....». Δεν είναι συμβατή με την αυξημένης ισχύος διάταξη της Οδηγίας, που κατέστη εσωτερικό δίκαιο. Ο κοινός νομοθέτης δεν δύναται, ούτε να τροποποιήσει, ούτε να καταργήσει, ούτε, βέβαια, ν' αναβάλει την εφαρμογή συνταγματικής διάταξης. Απαιτείται να λειτουργήσει η Βουλή ως αναθεωρητική και ν' αποφασίσει σχετικά. Την Οδηγία, που κατέστη εσωτερικό δίκαιο, ούτε ο συντακτικός νομοθέτης – η αναθεωρητική Βουλή, νομιμοποιείται να την καταργήσει ή ν' αναστείλει την εφαρμογή διάταξής της. Μόνον εάν και εφ' όσον εκδοθεί νέα σχετική Οδηγία και εισαχθεί στο εσωτερικό δίκαιο με νόμο, μπορεί να καταργηθεί ή τροποποιηθεί διάταξη Οδηγίας.

Πέρα από τα πιο πάνω, υφίσταται και το ζήτημα της γραπτής συναίνεσης του ιατρού για την υπέρβαση του 48ώρου, με περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών και οπωσδήποτε, σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το απόλυτο των 60 ωρών εργασίας την εβδομάδα.

Σημείωση: Πράγματι, οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 4 δεν ενεργοποιήθηκαν και γι' αυτό δεν εκδόθηκαν οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις. Αυτό δε σημαίνει ότι είναι ανεφάρμοστες οι διατάξεις των άρθρων 3 και 5 του ν. 4495/2017. Ο Υπουργός Υγείας με την απόφασή του θα καθόριζε και εξειδίκευε «τον αριθμό των ιατρών (...) που συμμετέχουν στις εφημερίες, καθώς και την κατανομή των εφημεριών, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε υγειονομικής περιφέρειας, νοσοκομείου ή μονάδας Π.Φ.Υ.» Δεν εξουσιοδοτήθηκε ν' αυξομειώνει τον εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας ή να καταργεί το συνεχές ωράριο, ή, το 5μερο της εβδομαδιαίας εργασίας.

2. Με το άρθρο 5 ρυθμίζεται ο συνολικός χρόνος παραμονής στο χώρο εργασίας. Αυτός δεν μπορεί να υπερβαίνει το 12ωρο. Η υπέρβασή του επιβάλλει την παροχή «αμέσως με τα ισοδύναμης συνεχής περιόδους ημερησίας αντισταθμιστικής ανάπαυσης έως 12 ώρες». Αυτό σημαίνει ότι ο ιατρός, που μετά το πρωινό ωράριο του συνεχίσει να εργάζεται έως το πρωί

ώρα 08.00 της επομένης, δηλαδή, συνολικά 24 ώρες, δικαιούται την επομένη ημέρα να λάβει αντισταθμιστική ανάπαυση 12 ωρών. Ο ιατρός, δηλαδή, την επομένη ημέρα δεν υποχρεώνεται να εργαστεί. Όσον αφορά την 24ωρη εφημερία τα Σαββατοκύριακα, ή αργίες, ο ιατρός δικαιούται ισόχρονη εβδομαδιαία ανάπαυση, ως αντισταθμιστική καθημερινή ημέρα ανάπαυσης «μέσα στις επόμενες δύο (2) εβδομάδες για κάθε ενεργή εφημερία Σαββάτου ή Κυριακής ή αργίας».

3. Γνωρίζουμε ότι η νομιμότητα δεν τηρείται. Οι απειλές προκάλεσαν ανασφάλεια. Δηλοποιούμε ότι εξετάζουμε την περίπτωση κατάθεσης μήνυσης κατά των διοικητών που παρανομούν και εσάς, βέβαια, για ηθική αυτουργία σε πλείονα του ενός αδικήματα. Αντιλαμβάνεστε ότι «σαφώς προκύπτει ότι η κατάρτιση και κοινοποίηση (...) προγραμμάτων εφημέρευσης», που αντίκειται στις διατάξεις του ν. 4498/2017, στερείται νομιμότητας.

Για την Ε.Γ. της ΟΕΝΓΕ

.....

.....

Επιβεβαιώνω με την υπογραφή μου το λόγο μου

Αθήνα 20 Δεκεμβρίου 2024

ΙΟΡΔΑΝΗΣ Α. ΠΡΟΥΣΑΝΙΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΕΜΜ.ΜΠΕΝΑΚΗ 5 & ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59

ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ: 2103214637 – 2103254247

e-mail:prousanidis.i@dsa.gr

ΑΜ ΔΣΑ: 4947 ΑΦΜ: 013211977